

Αββά Δωροθέου: Η αρετή της αυτομεμψίας.

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

Image not found or type unknown

Ζ΄ Διδασκαλία: Περί του εαυτού μέμφεσθαι (Για το ότι πρέπει να κατηγορούμε τον εαυτό μας)

79. Ας ερευνήσουμε, αδελφοί μου, να βρούμε ποιός είναι ο λόγος που μερικές φορές ακούει κανείς έναν προσβλητικό λόγο και τον ξεπερνάει χωρίς να ταραχθεί, σαν να μην άκουσε σχεδόν τίποτα, ενώ άλλοτε με τον ίδιο λόγο αμέσως ταραζεται. Ποιά είναι η αιτία μιας τέτοιας διαφοράς; Άραγε, έχει μια μόνο αιτία αυτό το πράγμα ή πολλές; Εγώ βλέπω ότι έχει μεν πολλές αιτίες, μία όμως είναι η μητέρα, θα λέγαμε, που γεννά όλες τις άλλες. Και εξηγώ πως ακριβώς. Πρώτα - πρώτα

συμβαίνει πολλές φορές να προσεύχεται κανείς λέγοντας την ευχή ή να κάνει νοερά πνευματική μελέτη και βρίσκεται, θα λέγαμε, σε ειρηνική ψυχική κατάσταση. Έτσι σηκώνει τον αδελφό του και ξεπερνάει τα λόγια του χωρίς ταραχή. Άλλοτε συμβαίνει να έχει κανείς συναισθηματική προσκόλληση σε κάποιον άλλο και γι' αυτό σηκώνει όλες τις δυσκολίες που του προξενεί χωρίς να θλίβεται. Πάλι συμβαίνει να έχει κανείς πολύ κακή ιδέα για κάποιον, επειδή αυτός εκδηλώνει απορριπτική διάθεση για το πρόσωπό του. Γι' αυτό τον περιφρονεί και δεν τον υπολογίζει ως άνθρωπο, ούτε καν καταδέχεται να μιλήσει γι' αυτόν, ούτε γι' αυτά που λέει και κάνει.

80. Και σας αναφέρω ένα σχετικό γεγονός για να θαυμάσετε. Ζούσε ένας αδελφός στο Κοινόβιο, πριν εγώ φύγω από εκεί. Και τον παρατηρούσα ότι ποτέ δεν ταραζόταν ούτε στενοχωριόταν με κανέναν, αν και είδα πολλούς αδελφούς να τον βρίζουν με διάφορους τρόπους και να τον προκαλούν. Αλλά ο νεότερος εκείνος σήκωνε με τέτοιο τρόπο όσα δεχόταν από τον καθένα τους, σαν να μην τον ενοχλούσε κανείς. Εγώ λοιπόν πάντοτε θαύμαζα την τόσο μεγάλη ανεξικακία του και επιθυμούσα να μάθω πως απέκτησε αυτή την αρετή. Τον παίρνω λοιπόν, μια φορά, ιδιαίτερα και του βάζω μετάνοια, παρακαλώντας τον να μου πει, ποιό λογισμό είχε πάντοτε στην καρδιά του, όταν τον βρίζει κάποιος ή τον κάνει να υποφέρει, και δείχνει τόσο μεγάλη μακροθυμία. Αυτός τότε μου απάντησε με φυσική απλότητα και ανεπιτήδευτο τρόπο και μου είπε: «Συνηθίζω να φυλάγομαι απ' αυτούς τους βρωμερούς ανθρώπους και δέχομαι όσα μου κάνουν, όπως ακριβώς δέχονται τα δυνατά και γεροδεμένα σκυλιά τα βασανιστήρια από τα τυραννικά αφεντικά τους». Όταν άκουσα αυτή την απάντηση έσκυψα το κεφάλι μου και είπα με το λογισμό μου. Βρήκε το δρόμο του ο αδελφός! Και αφού σταυροκοπήθηκα έφυγα, παρακαλώντας τον Θεό να σκεπάζει και αυτόν και εμένα.

81. Ωστε συμβαίνει, όπως είπα, και από περιφρόνηση να μην ταραχθεί κάποιος. Αυτό όμως είναι φανερή καταστροφή. Το να ταραζέται όμως κάποιος με τον αδελφό του που τον στενοχωρεί συμβαίνει ή γιατί δεν βρίσκεται εκείνη την ώρα σε καλή ψυχική κατάσταση ή γιατί τρέφει γι' αυτόν κάποια αντιπάθεια. Υπάρχουν βέβαια και πολλές άλλες αιτίες που το προκαλούν αυτό, που έχουν ήδη αναφερθεί με πολλούς τρόπους. Αν όμως θέλουμε να μιλήσουμε με ακρίβεια, η αιτία κάθε ταραχής είναι το ότι δεν έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε τις αμαρτίες μας και να κλαίμε γι' αυτές. Γι' αυτό νοιώθουμε όλη αυτή την κατάθλιψη. Γι' αυτό δεν βρίσκουμε ποτέ ανάπαυση. Δεν είναι δε θαυμαστό το ότι ακούμε από όλους τους αγίους ότι δεν υπάρχει άλλη οδός εκτός απ' αυτήν και βλέπουμε ότι κανένας απ' όσους ακολούθησαν άλλο δρόμο δεν βρήκαν ανάπαυση, και περιμένουμε εμείς να βρούμε ανάπαυση ή να κρατηθούμε στο σωστό δρόμο, χωρίς να συνηθίσουμε να κατηγορούμε τον εαυτό μας; Πράγματι, ακόμα και αν ο άνθρωπος πετύχει πολλά

πνευματικά κατορθώματα, δεν εργαστεί όμως αυτό το έργο της αυτομεμψίας, δεν θα σταματήσει ποτέ να στενοχωρεί και να στενοχωριέται και να χάνει όλους τους κόπους του. Ποιά δε χαρά, ποιά ανάπαυση δεν θα έχει, όπου και αν πάει, όπως ακριβώς είπε ο αββάς Ποιμήν («Είπεν ο Αββάς Ποιμήν, ότι είπε ο Αββάς Αντώνιος, ότι: Η μεγάλη δυναστεία του ανθρώπου εστίν, ίνα επάνω αυτού βάλη το ίδιον σφάλμα ενώπιον Κυρίου, και προσδοκήση πειρασμόν εως εσχάτης αναπνοής») , εκείνος που μέμφεται τον εαυτό του; Γιατί, αν του συμβεί κάποια ζημιά ή κάποια ατίμωση είτε οποιαδήποτε άλλη στενοχώρια, προλαβαίνει και θεωρεί τον εαυτό του ως άξιο του κακού και ποτέ δεν ταράζεται. Υπάρχει μεγαλύτερη ανάπαυση απ' αυτή;

82. Αλλά μπορεί να πει κάποιος: «Αν με στενοχωρήσει ο αδελφός και ψάξω μέσα μου και βρω ότι δεν του έδωσα καμιά αφορμή, πως μπορώ να κατηγορήσω τον εαυτό μου»; Πραγματικά, αν εξετάσει κανείς τον εαυτό του με φόβο Θεού, θα βρει ότι οπωσδήποτε έδωσε αφορμή είτε με λόγο, είτε με έργο, είτε κάποια κίνηση. Κι αν ακόμα βλέπει, όπως λέει, ότι ο ίδιος δεν έδωσε απολύτως τέτοια αφορμή στη συγκεκριμένη περίπτωση, πιθανόν να τον στενοχώρησε κάποια άλλη φορά ή για το ίδιο θέμα ή για κάτι άλλο. Ή μπορεί κάποιον άλλο αδελφό να στενοχώρησε και έπρεπε γι' αυτό να υποφέρει ή, πολλές φορές, και για κάποια άλλη αμαρτία. Ωστε αν, όπως είπα, με φόβο Θεού εξετάσει κανείς τον εαυτό του και ψηλαφίσει τη συνείδησή με ακρίβεια, θα βρει οπωσδήποτε ότι είναι ένοχος.

Άλλες φορές πάλι βλέπει κανείς τον εαυτό του να παραμένει ήσυχος και ειρηνικός. Όταν όμως του πει ο αδελφός του κάποιο λυπηρό λόγο, ταράζεται και γι' αυτό νομίζει ότι δικαιολογημένα στενοχωριέται μαζί του, λέγοντας ότι: «Αν δεν ερχόταν να μου μιλήσει και να με ταράξει, δεν θα έπεφτα στην αμαρτία». Και τούτο δεν είναι μόνο αυταπάτη, αλλά είναι και παραλογισμός. Διότι μήπως αυτός που του είπε τη βαριά φράση του έβαλε στην ψυχή του και το πάθος; Του έδειξε το πάθος που βρισκόταν μέσα του, για να μετανοήσει, αν θέλει, γι' αυτό. Γιατί αυτός μοιάζει με εκλεκτό ψωμί που εξωτερικά έχει πολύ καλή εμφάνιση, όταν όμως το κόψει κανείς, τότε φαίνεται η μούχλα του. Έτσι και αυτός καθόταν ειρηνικός, καθώς νόμιζε, είχε όμως μέσα του το πάθος και δεν το ήξερε. Μια κουβέντα του είπε ο αδελφός του και έβγαλε τη βρωμιά που βρισκόταν κρυμμένη μέσα του. Αν λοιπόν θέλει να βρει έλεος, πρέπει να μετανοήσει, να καθαριστεί, να προοδεύσει. Να καταλάβει δηλαδή ότι οφείλει να ευχαριστεί μάλλον τον αδελφό, γιατί μ' αυτό τον τρόπο του προξένησε τόσο μεγάλη ωφέλεια.

83. Διότι κάθε αγωνιστή δεν τον καταβάλλουν και δεν τον επηρεάζουν στο ίδιο μέτρο πάντοτε οι πειρασμοί, αλλά όσο προοδεύει στην πνευματική ζωή, τόσο ελαφρότεροι του φαίνονται. Πραγματικά, όσο προοδεύει η ψυχή, τόσο δυναμώνει

και μπορεί να βαστάζει όσα τη βρίσκουν. Όπως ακριβώς, αν ένα ζώο είναι γερό και του φορτώσει κανείς βαρύ φόρτωμα, το σηκώνει εύκολα. Και αν ακόμα τύχει να σκοντάψει, αμέσως σηκώνεται και δεν καταλαβαίνει σχεδόν καθόλου ότι σκόνταψε. Αν όμως είναι ασθενικό και αδύνατο ζώο, τότε και το παραμικρό το γονατίζει. Και αν τύχει να πέσει, έχει ανάγκη από πολλή βοήθεια για να σηκωθεί. Το ίδιο συμβαίνει και με την ψυχή. Όσο αμαρτάνει, ταλαιπωρείται από την ίδια την αμαρτία. Γιατί η αμαρτία έχει την ιδιότητα να ταλαιπωρεί και να φθείρει αυτόν που την διαπράττει. Επομένως, οτιδήποτε και αν συμβεί, τον καταπονεί. Όταν όμως προκόψει ο άνθρωπος, ξεπερνάει διαρκώς ευκολότερα όλα εκείνα που τον κούραζαν κάποτε. Ωστε το να θεωρούμε αίτιο για όσα μας συμβαίνουν τον εαυτό μας και κανέναν άλλο, μας ευεργετεί πάρα πολύ και μας βοηθά να προκόψουμε και μας αναπαύει. Και πολύ περισσότερο μας βοηθά το να πιστεύουμε ότι τίποτα δεν παραχωρείται να μας συμβεί χωρίς να είναι κάτω από τη Θεία Πρόνοια.

84. Αλλά λέει κάποιος: «Πώς είναι δυνατόν να μην στενοχωρηθώ αν έχω ανάγκη από ένα πράγμα και δεν μου το δίνουν; Αφού το έχω ανάγκη»; Ούτε τότε δεν δικαιολογείται να κατηγορεί κανέναν ή να θλίβεται. Αλλά, αν πράγματι έχει ανάγκη από κάτι, καθώς λέει, και δεν του το δίνουν, πρέπει να σκέπτεται: Ο Χριστός ξέρει καλύτερα από μένα αν πρέπει να ανακουφισθώ και Αυτός θα συμπληρώσει την έλλειψη αυτού του πράγματος ή αυτής της τροφής». Οι Ισραηλίτες έφαγαν το μάννα στην έρημο σαράντα χρόνια. Και το μαννα ήταν ένα είδος, γινόταν όμως στον καθένα ό,τι είχε ανάγκη. Σ' αυτόν που είχε ανάγκη από γλυκό, γινόταν γλυκό. Σ' αυτόν που είχε ανάγκη από αλμυρό, γινόταν αλμυρό. Και μ' ένα λόγο, γινόταν για τον καθένα ό,τι ταίριαζε στην ιδιοσυγκρασία του (Σοφ. Σολ. 16, 21). Έτσι λοιπόν, αν έχει κάποιος ανάγκη από αυγό, και δεν του δίνουν παρά λάχανο, πρέπει να πει με το λογισμό του: «Αν ήταν για το συμφέρον μου, οπωσδήποτε θα μου το έστελνε ο Θεός. Πλην όμως και το ίδιο αυτό το λάχανο μπορεί να το κάνει για χάρη μου θρεπτικό σαν αυγό ο Θεός». Και είμαι βέβαιος ότι στα μάτια του Θεού αυτό ισοδυναμεί με μαρτύριο. Γιατί, πραγματικά, αν κάποιος είναι άξιος να αναπαυθεί, ο Θεός φωτίζει και την καρδιά των Σαρακηνών να τον ελεήσουν κατά την ανάγκη του. (Με την θέση αυτή ο αββάς Δωρόθεος με φυσικότητα και απλότητα υποδηλώνει την πίστη του ότι ο Θεός είναι Κύριος της ιστορίας. Επιμαρτυρεί το «ουδέν απρονόητον και εμελημένον παρά Θεώ» του Μ. Βασιλείου (Έξ. 7, 5) και φανερώνει τη θετική πλευρά της παρεμβάσεως της Θείας Πρόνοιας στη ζωή του ανθρώπου. Αντίθετα, μας θυμίζει το Γραφικό «Εάν πλανηθή ο προφήτης, εγώ επλάνησα αυτόν» (Ιεζ. 14, 9), που φανερώνει ότι και τότε ο Θεός κινείται και πάλι παιδαγωγικά και παρεμβαίνει στη ζωή του ανθρώπου με τη μορφή της αποκρύψεως της αλήθειας. Πολλές φορές κάνουμε τον εαυτό μας ανάξιο της αλήθειας και τότε παρεμποδίζονται να μας την αποκαλύψουν ακόμη και όσοι είναι αρμόδιοι να το κάνουν. Όποιος όμως είναι άξιος

να τύχει της βοήθειας του Θεού, τότε ακόμη και οι εχθροί του τον εξυπηρετούν.)

Αν όμως δεν είναι άξιος να αναπαυθεί ή δεν είναι για το συμφέρον της ψυχής του, και αν ακόμα δημιουργήσει καινούργιο ουρανό και καινούργια γή, δεν βρίσκει ανάπαυση. Φυσικά, άλλες φορές βρίσκει κανείς περισσότερα απ' όσα του χρειάζονται, θέλοντας να του δείξει την υπερβολική αγάπη που έχει προς τον άνθρωπο και να τον διδάξει την ευχαριστία. Όταν όμως δεν του δίνει αυτά που του χρειάζονται, καλύπτει με το λόγο Του την ανάγκη που θα κάλυπτε το πράγμα που του λείπει και τον μαθαίνει υπομονή. Ωστε, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να έχουμε στραμμένη την προσοχή μας στον Θεό. Και είτε ευεργετηθούμε, είτε κακοπάθουμε, να έχουμε στραμμένη την προσοχή μας στον Θεό και να τον ευχαριστούμε για όσα μας συμβαίνουν, προσπαθώντας πάντοτε να διατηρήσουμε την αυτομεμψία. Και να λέμε, όπως έλεγαν και οι Πατέρες, αν μεν συμβεί κάτι καλό, «είναι οικονομία του Θεού», αν δε συμβεί κάτι κακό, «προέρχεται από τις αμαρτίες μας».

Πραγματικά, ό,τι και αν πάθουμε, από τις αμαρτίες μας το παθαίνουμε. Γιατί οι Άγιοι, και όταν ακόμα πάσχουν, υποφέρουν για τη δόξα του Ονόματος του Θεού ή για να φανερωθεί η αρετή τους και να ωφεληθούν πολλοί ή για να πολλαπλασιασθεί η αμοιβή τους από τον Θεό. Για μας όμως τους ταλαίπωρους, πως μπορούμε να ισχυριστούμε κάτι τέτοιο; Αμαρτάνουμε κάθε μέρα τόσο πολύ και επιδιώκουμε την ικανοποίηση των παθών μας με κάθε τρόπο. Αφήσαμε τον ίδιο δρόμο που χάραξαν οι Πατέρες, δηλαδή την αυτομεμψία, και περπατάμε τους στραβούς δρόμους, κατηγορώντας τον πλησίον. Και ο καθένας ζεί με αμέλεια, τίποτα δεν εφαρμόζει και έχει την απαίτηση από τον πλησίον να τηρεί τις εντολές.

85. Κάποτε με πλησίασαν δύο αδελφοί, που στενοχωρούσε ο ένας τον άλλον, και έλεγε ο μεγαλύτερος για τον μικρότερο: «Του λέω να κάνει κάτι και στενοχωριέται και στενοχωριέμαι κι εγώ, γιατί σκέπτομαι ότι, αν με αγαπούσε και μ' εμπιστευόταν, θα τον πληροφορούσε ο Θεός να τα δεχθεί». Και ο μικρότερος έλεγε: «Συγχώρεσέ με, Γέροντα, γιατί έχω την εντύπωση ότι δεν μου μιλάει με φόβο Θεού, αλλά σαν να θέλει να με διατάξει. Και νομίζω ότι γι' αυτό δεν αναπαύεται η καρδιά μου, όπως λένε οι Πατέρες».

(Η αμφιβολία και η αβεβαιότητα, καρπός του μεταπτωτικού ψυχισμού του ανθρώπου, του αφαιρούν κάθε είδους αναπαύσεως της ψυχής του. Τότε μόνο αναπαύεται ο άνθρωπος, όταν πληροφορείται από την συνείδησή του ότι όλα έχουν καλώς και προς τον Θεό, και προς τον πλησίον και προς τον εαυτό του. Ο διάβολος όμως καλλιεργεί ψευδείς πληροφορίες και πλανά τους άπειρους στην πνευματική ζωή. Γι' αυτό και οι αγωνιζόμενοι νηπτικά, την πληροφόρησή τους δεν την δέχονται από τη συνείδησή τους, αλλά μόνο από τον Γέροντά τους ή από τον ίδιο τον Κύριο. «Πληροφορία» είναι η εσωτερική και συνειδητή βεβαιότητα για την ορθότητα πράξεως ή λογισμού ή γνώσεων κλπ. ή για την αποκάλυψη του

θελήματος του Θεού σε κάθε περίπτωση.)

Προσέξτε, πως ο ένας έριξε το βάρος στον άλλο και κανείς τους δεν κατηγόρησε τον εαυτό του. Άλλοι δύο, που στενοχώρησαν ο ένας τον άλλο, έβαλαν μεν ο ένας στον άλλον μετάνοια, παρέμειναν όμως ανειρήνευτοι. Και ο μεν ένας έλεγε: «Δεν μου έβαλε με την καρδιά του μετάνοια και γι' αυτό δεν αναπαύθηκα. Γιατί έτσι έχουν πει οι Πατέρες». Ο δέ άλλος έλεγε: «Επειδή δεν είχε προδιατεθεί με αγάπη προς το πρόσωπό μου, πριν εγώ του δείξω τη μετάνοιά μου, γι' αυτό κι εγώ δεν αναπαύθηκα». Βλέπετε αυταπάτη, αδελφοί μου, βλέπετε πως διαστράφηκε ο λογισμός τους; Ο Θεός γνωρίζει πόσο μεγάλη κατάπληξη μου προξενεί το ότι ακόμα και τους Πατέρες χρησιμοποιούμε, σύμφωνα με τα θελήματά μας τα πονηρά, για να χάσουμε τις ψυχές μας. Έπρεπε να πάρει καθένας επάνω του την ευθύνη, να κατηγορήσει τον εαυτό του και να πεί: «Δεν έβαλα ειλικρινά μετάνοια στον αδελφό μου, γι' αυτό δεν τον ανέπαυσε ο Θεός». Ο δε άλλος να πεί: «Εγώ δεν είχα την καρδιά μου έτοιμη να συγχωρέσει και να αγαπήσει τον αδελφό μου, πριν αυτός μου εκφράσει τη μετάνοιά του και γι' αυτό δεν τον ανέπαυσε ο Θεός». Έτσι θα έπρεπε να κάνουν και οι προηγούμενοι. Ο μεν πρώτος έπρεπε να πεί: «Εγώ μιλάω με αυθάδεια, γι' αυτό δεν αναπαύει ο Θεός τον αδελφό μου». Και ο άλλος έπρεπε να λογίζεται: «Ο αδελφός μου μού δίνει εντολές με ταπείνωση και αγάπη, αλλά εγώ είμαι ανυπότακτος και δεν έχω φόβο Θεού». Αλλ' όμως κανένας τους δεν βρήκε τον σωστό δρόμο και δεν κατηγόρησε τον εαυτό του. Αντίθετα, καθένας έριξε το βάρος στον άλλον.

86. Να, γι' αυτό δεν μπορούμε να προκόψουμε, γι' αυτό δεν βρίσκουμε ωφέλεια σε τίποτε, αλλά περνάμε όλο τον καιρό μας σαπίζοντας από τους λογισμούς που κάνουμε εναντίον των αδελφών μας και κατατσακιζόμαστε, επειδή καθένας δικαιώνει τον εαυτό του. Καθένας αφήνει τον εαυτό του, όπως είπα, χωρίς να εφαρμόζει τίποτα. Και όλοι μας έχουμε την απαίτηση να τηρούν οι άλλοι τις εντολές του Θεού. Γι' αυτό και δεν μπορούμε να συνετισθούμε να κάνουμε το καλό, γιατί αν ποτέ και το ελάχιστο μάθουμε, αμέσως απαιτούμε από τον αδελφό μας να το εφαρμόσει, κατηγορώντας τον και λέγοντας: «Πρέπει να κάνει αυτό» ή «γιατί αυτό δεν το έκανε έτσι»; Γιατί δεν απαιτούμε καλύτερα από τους εαυτούς μας να εφαρμόζουμε τις εντολές και δεν κατηγορούμε τους εαυτούς μας ως παραβάτες;

Που είναι εκείνος ο Γέροντας, που, όταν τον ρώτησαν «τι περισσότερο βρήκες σ' αυτό τον δρόμο, πάτερ;», απάντησε «έμαθα στο καθετί να κατηγορώ τον εαυτό μου»; Πράγμα που έκανε αυτόν που τον ρώτησε να τον επαινέσει και να του πεί: «Άλλος δρόμος εκτός απ' αυτόν δεν υπάρχει». Όμοια και ο αββάς Ποιμένας είπε αναστενάζοντας: «Όλες οι αρετές μπήκαν σ' αυτό το σπίτι, εκτός από μία και χωρίς αυτή δύσκολα στέκεται ο άνθρωπος». Και τον ρώτησαν: «Ποιά είναι αυτή»;

Και λέει: «Η αυτομεμψία». Και ο Μέγας Αντώνιος είπε: «Αυτή είναι η σπουδαιότερη πνευματική εργασία, που έχει να κάνει ο άνθρωπος μέσα του. Να επωμίζεται τα λάθη του απέναντι στον Θεό και να προετοιμάζεται για τους πειρασμούς μέχρι την τελευταία του αναπνοή». Και παντού βλέπουμε ότι αυτό τηρούσαν οι Πατέρες και αναπαύονταν, αναφέροντας τα πάντα στον Θεό, ακόμα και τα πιο ασήμαντα.

87. Τέτοιος ήταν ο άγιος Γέροντας που, όταν αρρώστησε, του έβαλε ο αδελφός του στο φαγητό αντί για μέλι λιναρόλαδο, πράγμα που είναι βλαπτικότατο. Και όμως δεν είπε τίποτα, αλλά έφαγε σιωπηλός την πρώτη και τη δεύτερη μερίδα που του χρειαζόταν, χωρίς να κατηγορήσει τον αδελφό του, λέγοντας: «Με περιφρόνησε». Και όχι μόνο δεν είπε ότι τον περιφρόνησε, αλλά δεν τον λύπησε ούτε με κανέναν άλλο λυπηρό λόγο. Όταν δέ κατάλαβε ο αδελφός τι είχε κάνει, άρχισε να στενοχωριέται και να λέει: «Σε σκότωσα, Γέροντα, κι εσύ μου φόρτωσες την αμαρτία, γιατί δεν είπες τίποτα». Με πόση πραότητα του απάντησε, λέγοντας: «Μη στενοχωριέσαι, παιδί μου. Αν ήθελε ο Θεός να φάω μέλι, θα έβαζες μέλι». Και αμέσως απέδωσε το γεγονός στο θέλημα του Θεού. «Τι ανακατεύεις τον Θεό, καλόγερε; Ο αδελφός έκανε το λάθος και συ λες αν ήθελε ο Θεός; Τι σημαίνει αυτό»; Και απαντάει: «Ναι, αν ήθελε ο Θεός να φάω μέλι, θα μου 'βαζε μέλι ο αδελφός». Και αυτό συνέβη, ενώ ο Γέροντας αρρώστησε τόσο πολύ, ώστε να μην μπορεί για πολλές ημέρες να φάει τίποτα. Και όμως, παρόλα αυτά, δεν αγανάκτησε εναντίον του αδελφού, αλλά απέδωσε το λάθος στο θέλημα του Θεού και αναπαύθηκε. Πολύ σωστά έλεγε ο Γέροντας. Γιατί ήξερε καλά ότι, αν ήθελε ο Θεός να φάει μέλι, και το βρωμόλαδο θα το έκανε μέλι.

88. Εμείς όμως για κάθε πράγμα θεωρούμε υπεύθυνο τον αδελφό μας, κατηγορώντας τον ότι μας περιφρονεί και ότι ενεργεί χωρίς συνείδηση. Και, αν ακούσουμε ένα λόγο, αποδίδοντάς τον αμέσως σε κακή πρόθεση, λέμε: «Αν δεν ήθελε να με πληγώσει, δεν θα το έλεγε». Που να βρεθεί ο άγιος εκείνος προφήτης Δαβίδ που είπε για τον Σεμέι: «Αφήστε τον να καταρασθεί, γιατί ο Θεός του είπε να καταρασθεί τον Δαβίδ» (Βασ. Α' 16, 10). Τον φονιά πρόσταξε ο Θεός να καταραστεί τον Προφήτη; Ως σοφός και επειδή ήξερε ότι τίποτε άλλο δεν ελκύει τη Χάρη του Θεού στην ψυχή όπως οι πειρασμοί, και μάλιστα όταν έρχονται επί πλέον σε καιρό δοκιμασίας και δύσκολης περιστάσεως, έλεγε: «Αφήστε τον να καταριέται τον Δαβίδ, γιατί του είπε ο Κύριος να το κάνει». Γιατί; «Μήπως δει ο Θεός την ταπείνωσή μου και μού αποδώσει καλό αντί για την κατάρα του». Βλέπεις με πόση σύνεση ενεργούσε ο Προφήτης; Γι'αυτό και διαφωνούσε με όσους ήθελαν να τον υπερασπισθούν, λέγοντας: «Γιατί ασχολείσθε με μένα, παιδιά της Σαρούιας; Αφήστε τον να καταριέται, γιατί ο Κύριος τον παρακίνησε». Εμείς όμως δεν ανεχόμαστε να πούμε για τον αδελφό μας: «Ο Κύριος τον παρακίνησε».

Αλλά, αν ακούσουμε ένα λόγο, αμέσως νιώθουμε όπως οι σκύλοι. Ρίχνει κανείς επάνω τους πέτρα και αφήνουν αυτόν που τους πετροβόλησε και δαγκώνουν την πέτρα. Έτσι κάνουμε και εμείς. Εγκαταλείπουμε τον Θεό που επιτρέπει να μας βρούν συμφορές, για να καθαριστούμε από τις αμαρτίες μας, και τα βάζουμε με τον αδελφό μας, λέγοντας: «Γιατί μου το 'πε; Γιατί μου το 'κανε»; Και ενώ μπορούμε απ' αυτά να έχουμε μεγάλη ωφέλεια, βλάπτουμε τον εαυτό μας, χωρίς να καταλαβαίνουμε ότι όλα γίνονται με την Πρόνοια του Θεού για το συμφέρον του καθενός. Ο Θεός να μας χαρίσει σύνεση με τις ευχές των Αγίων. Αμήν

(Από τό βιβλίο ABBA ΔΩΡΟΘΕΟΥ

Έργα Άσκητικά,

Εκδ. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Ϊ.Μ. Τιμίου Προδρόμου, Καρέας, 2000)